

HUZUR EVLERİ KURMA VE YAŞATMA DERNEĞİ VE İSTANBUL HUZUR EVİ*

Türkiye'de ilk kez kurulan ve “Huzur Evi” adını verdiğimiz bu kurum, kurucularının görüşü ile dünyaca kullanılan “Yaşlılar Evi” kavramından uzaklaşmak ve içinde oturanları moral baskıdan kurtarmak için ele alınmıştır.

Bilindiği gibi bugünkü hayat ve aile şartları içinde “Yaşlılar Evlerine” yalnız ileri yaşlılar değil, ihtiyacı olan vatandaşlar da alınmaktadır. O nedenle memleket çapında bu isim benimsenmiştir. Yeni kurulan bu anlamdaki evler “Huzur Evi” adını almışlardır.

İstanbul Huzur Evi'nin ve Derneğin kısa tarihçesini özetleyerek bildireceğiz:

HUZUR EVLERİ KURMA VE YAŞATMA DERNEĞİ

Türk Kadınlar Konseyi İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu, 1960'lı yılların başında memleketin sosyal ihtiyaçlarını ele alarak bir yaşlılar evinin kurulması için teşebbüse geçmiştir.

Bilindiği üzere, memleketimizin yüz yıllık tesisi olan Darülaceze kimsesiz ve düşkün yaşlılar ile çocukları da ele almış kutsal yuvamızdır. Türk Kadınlar Konseyi'nden arkadaşlar günün ihtiyaçlarına göre bir ev kurmak isterken öncelikle Darülaceze tesisinden fikir almak istemişlerdir.

O tarihlerde Darülaceze Müdürlüğüne yeni tayin edilmiş bulunan Kurmay Albay Adnan Çelikoğlu, bizlerle görüşürken, faaliyetleri hemen hemen durmuş olan Darülacezeye Yardım Derneğine girerek, Darülaceze'yi desteklememizi bizlerden istedi.

İstek, reddedilebilecek bir konu değildi. Arkadaşlarımızla karar vererek dernek üyeliğine girdik. Genel Kurul toplandı ve bizleri yönetim kuruluna seçti. İşte “İstanbul Huzur Evi”nin temeli de bu çalışmalarla atıldı.

O tarihte başka bir “Yaşlılar Evi” bulunmadığı için her ihtiyaç sahibi Darülacezeye başvuruyordu. Yalnız acizler ve yoksullar değil, normal yaşam içindeki bakımsız kişiler de bu kutsal oaktan faydalanmak istiyordu ve müracaatta pek çok bekleyenler vardı.

Çalışmalarımızı bu ortam içinde yürütürken, Darülacezeye Yardım Derneği olarak ikinci bir tesis kurmak ve az gelirli bakılamayan vatandaşları oraya almak, kapıda biriken hakiki muhtaçlara da daha çok yer sağlamak istedik. Bu yoğun ve inançlı çalışmalar içinde, Bakırköy, Bahçelievler, Eski Londra Asfaltı üzerindeki binanın satın alınmasına karar verdik.

Bu bina sağlık konuları üzerinde çalışmak üzere yapılmış, biraz tadilat ile yaşlılar evi olarak kullanılmaya müsaitti. Sahibi de satın alma kolaylığını gösterdi. Adını “İstanbul Huzur Evi” koyarak hizmete açtık.

Çalışmaları özetlerken ayrıntılara girmek mümkün değildir. Ancak Atamızın 10 Kasım 1938 tarihinde vefatı ile yapılmak istenen bir kadınlık hizmetini anlatmak ödevimizdir.

Ressam Melek Celal tarafından Türk Kadınlığı adına, Atamıza hitap eden bir madalyon maketi hazırlanmış fakat bu madalyon 1960'lara kadar yapıp kullanılamamıştı. Melek Celal'in madalyonu bize bağışlama teklifini minnet duyguları ile kabul ettik. Tarafımızdan Darphanemizde yaptırılan madalyonların halkımıza sunulması ile ilk bağışlar bu kanaldan alındı.

Madalyonun ön tarafındaki yüzünde şunlar yazılı idi:

“Kurtardığın Türk Kadını sana bağlılığını sunar (1881 - 1938)”

Böylece İstanbul Huzur Evi'nin temelinde Atamızın varlığı yatar. Çünkü bu madalyonlar sosyal hizmet nedeniyle Sayın Hasene Ilgaz'la beraber Amerikaya yaptığımız seyahatte, götürülmüş, Amerikadaki sefaretimiz oradaki vatandaşlarımızdan bağış toplayarak bizlere göndermiştir.

Huzur Evleri Kurma ve Yaşatma Derneği 11.02.1963'te kurulmuş ve 28.06.1967 tarihinde de kamuya yararlı dernekler arasına girmiştir.

İSTANBUL HUZUR EVİ

Huzur Evleri Kurma ve Yaşatma Derneği tarafından kurulan İstanbul Huzur Evi 01.07.1964 tarihinde fiilen hizmete açılmıştır.

Aile yuvalarında senelerce huzur bulamayanlar, bu evde huzur bulur ve yaşamlarını ruh sağlığı içinde sürdürürler. Huzur Evi hastahane değil, bir dinlenme evi ve tek başına kalan insanın huzur içinde yaşamasını temin edecek ortamı yaratan, bir kuruluştur. Bu zihniyet ile idare edilir.

Kendinden sonra gelen kuşaklarla müşterek noktaları bulunmadığı için anlaşılamayan, kimsesi kalmadığı için bir evde yalnız oturmaktan usanan, çocuklarının yanında rahat edemeyen insanların kendi akranları arasında yaşama imkânını sağlayan bir kuruluştur.

Ataerkil aile düzeninin, sanayileşme ve şehirleşme dolayısıyla değişmesi nedeniyle, değişen toplum düzenimizde bu gibi evlere gereksinim çok fazladır. Bunlar daha çok halkın katkısı ile işleyen kuruluşlar olarak yaşayabilirler. Bir gün herkesin bu gibi evlere muhtaç olabileceğini hatırlaması yardım kaynağımızın ana fikridir. Batı memleketlerinde çok daha gelişmiş modelleri bulunan bu evlere gelecekte ihtiyaç daha da artacaktır.

Büyük Atamızın direktifleri ile batı medeniyeti düzeyine çıkmak için büyük çaba harcayan milletimiz; bu süreç içinde sosyal yapısını da değiştirmek ve bu gelişme ile paralel buna benzer sosyal kuruluşlarını da geliştirmek zorundadır.

Başkan
İffet Halim ORUZ

* Huzur Evleri Kurma Ve Yaşatma Derneği Tanıtım Broşürü'nden alıntıdır.

DÂRÜLACEZEYE YARDIM DERNEĞİ*

“Dernek (Dârülaceze Yardım Derneği) o tarihte yürürlükte bulunan tüzük gereğince ve genel kurulun verdiği yetkiye dayanarak, Bakırköy, Bahçelievler Eski Londra Asfaltı 38 numarada kurulu bir binayı satın alarak, maddî yetenekleri olan yaşlı vatandaşların her türlü bakım ve tedavilerini yapmak üzere İstanbul Huzur Evi adındaki müesseseyi 1/7/1964 tarihinde hizmete açmıştır. Bu tesisin kuruluşundaki amaç, azgelirli vatandaşlara Dünyanın yeni görüşlerine uygun bir yuva kurmak ve bu suretle Dârülaceze statüsü gereğince kimsesizleri barındırma olanağını genişletmek ve müracaatta bekleyenlere daha geniş imkân sağlamaktır. Dernekçe bastırılıp satılan Huzur madalyalarının bu amaca büyük katkısı olmuştur. O tarihteki İstanbul Valisi Niyazi Akı’da bu tesisin kurulması için önemli teşviklerde bulunmuşlardır. Madalyaların değerlendirilmesinde Ziraat Bankası, İstanbul muhtarları ve İstanbul Kadın Demekleri üyeleri büyük ölçüde yardımlarda bulunmuşlardır. Hâlen çalışmalarını sürdürmekte olan İstanbul Huzur Evi 9/4/1967 tarihinde toplanan Genel Kurulda alınan bir kararla 1/1/1968 tarihinden itibaren Huzur Evleri Kurma ve Yaşatma Demeği’ne devredilmiştir. Dernek İstanbul Huzur Evi özelliğindeki kurumlar için Türkiye çapında ilk örneği vermiş bulunmaktadır.”

* Reşat Ekrem KOÇU’nun Darülaceze (1895 - 1974) [İnkılap ve Aka Basımevi, İstanbul 1974] isimli kitabın, İffet Halim Oruz tarafından yazılan Dârülaceze Yardım Derneği başlıklı VII. kısmının, 196. sayfasından alıntıdır.